

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ПУБЛІЧНА БІБЛІОТЕКА імені ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Відділ краєзнавчої літератури та бібліографії

Києвознавці

**Михайло Олександрович
Рібаков**

**Бібліографічний
показчик**

Київ 2008

Третій випуск бібліографічного покажчика з серії „*Києвознавці*” присвячено краєзнавцю, києвознавцю, кандидату історичних наук, вчителю історії за фахом *Михайлу Олександровичу Рибаківу*, який свій творчий шлях присвятив вивченню невідомих та маловідомих сторінок історії міста Києва.

Видання містить статтю про творчий та життєвий шлях києвознавця „*Михайло Олександрович Рибаків: сторінки життя та творчості*”, бібліографічний покажчик його творів та літератури про нього. В покажчику представлено також М.О. Рибаків як упорядника, рецензента, публікатора невідомих творів відомих авторів, наукового редактора.

Видання розраховане на викладачів, студентів, учнів, бібліотечних працівників, екскурсоводів, краєзнавців, а також усіх, хто цікавиться історією рідного краю.

- Упорядник, комп’ютерний набір - Н.Б. Грищенко, зав.відділом
краєзнавчої літератури та
бібліографії
- Редактор - Г.І. Гамалій, головний бібліограф
Національної парламентської
бібліотеки України
- Комп’ютерний дизайн - Л.В. Проценко, зав.сектором відділу
нових інформаційних
технологій
- Відповідальний за випуск - Р.М. Коваленко заст. директора

Публічна бібліотека імені Лесі Українки
Відділ краєзнавчої літератури та
бібліографії, 2008

З М І С Т

Від упорядника.....	4
Михайло Олександрович Рибаків: сторінки життя та творчості.....	5
Видання творів М.О. Рибаків.....	9
Статті М.О. Рибаків зі збірників, альманахів та періодичних видань.....	12
М.О. Рибаків - упорядник	27
М.О. Рибаків - рецензент	28
М.О. Рибаків - науковий редактор	28
Публікації невідомих творів відомих авторів та вступні статті М.О. Рибаків до них	28
Статті про життя та творчість М.О. Рибаків	33
Іменний покажчик.....	35

ВІД УПОРЯДНИКА

Бібліографічний покажчик „*Михайло Олександрович Рибаків*” – третій випуск серії „*Києвознавці*”.

Покажчик відкривають основні дати життя та творчості М.О. Рибаків.

У краєзнавчих колах, серед знаних істориків-науковців, дослідників добре відоме ім'я **М. О. РИБАКІВА**. Він ґрунтовно вивчає історію Києва. Активно популяризує свої дослідження. Про це свідчать його статті та книги про наше славетне місто, що виходять з друку протягом кількох десятиліть.

Бібліографічний покажчик “**Михайло Олександрович Рибаків**” відображає майже весь доробок історика – краєзнавця і киевознавця. Матеріали до розділу “**Михайло Олександрович Рибаків: сторінки життя та творчості**” містять фактографічну інформацію про його життя, участь у пошуковій, дослідницькій роботі та громадському житті міста Києва.

Бібліографічна частина складається з семи розділів: „Видання творів М.О. Рибаків”, „Статті М.О. Рибаків зі збірників, альманахів та періодичних видань”, „М.О. Рибаків – упорядник”, „М.О. Рибаків - рецензент”, „М.О. Рибаків - науковий редактор”, „Публікації невідомих творів відомих авторів та вступні статті М.О. Рибаків до них” та „Статті про життя та творчість М.О. Рибаків”. В розділах “Видання творів М.О. Рибаків”, “Статті М.О. Рибаків зі збірників, альманахів та періодичних видань” матеріал розміщено за хронологією, а в межах року - за абетковим принципом. В інших розділах матеріал подано за абеткою. Завершує видання іменний покажчик, до якого увійшли всі прізвища, що зустрічаються у бібліографічних записах.

Більшість публікацій, що увійшли до покажчика, були переглянуті *de visu* у фондах Національної парламентської бібліотеки України, Публічної бібліотеки імені Лесі Українки міста Києва та особистому архіві М.О. Рибаків.

Бібліографічний покажчик містить понад **360** описів публікацій з **1968** року по **2007** рік. В покажчик не увійшли описи статей, опублікованих автором у 50-х рр. ХХ ст. в газетах-багатотиражках, тому що вони не збереглися.

Колектив бібліотеки висловлює щире подяку кандидату історичних наук, громадському діячеві Михайлові Олександровичу за виявлену довіру та активне сприяння в підбірці матеріалів для бібліографічного покажчика.

Рибаков Михайло Олександрович

*Киянин, краєзнавець,
відомий києвознавець,
кандидат історичних наук*

Михайло Олександрович Рибаков: сторінки життя та творчості

Народився **26 травня 1929 року** в Києві.

В 1941 році закінчив 4 класи київської середньої школи № 131.

Протягом 1941-1945 рр. перебував з батьками в евакуації в м. Куйбишеві (зараз - Самара, Росія), де у **1943-45 рр.** працював на військовому заводі учнем кресляра в КБ, згодом - учнем електромонтера. Нагороджений медаллю *“За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны”*.

В 1947-1951 рр. навчався на історичному факультеті Київського державного педінституту імені О.М. Горького (нині Нац. ун-т імені М. Драгоманова), який закінчив з відзнакою.

Упродовж 1951-2001 рр. працював у школах м. Києва учителем історії, суспільствознавства і географії. Багато років викладав історію в середніх школах № 11, 136. Викладаючи улюблений предмет, він водночас прагнув пробудити у своїх учнів інтерес і до історії не такої давньої – подвигу народу у боротьбі проти німецьких окупантів (1941-1945 рр.). Учні СШ № 136 під керівництвом Рибакова М.О. вели наполегливий пошук воїнів, які визволяли рідне місто. Ентузіаст своєї справи, Михайло Олександрович був одним з організаторів шкільного музею бойової слави 136 –ї стрілецької дивізії, яка в 1943 році брала участь у визволенні нашого міста від фашистських загарбників. Михайло Олександрович удостоєний звання *“Відмінник народної освіти”*.

З 1969 року ґрунтовно займається краєзнавством і києвознавством. Коло питань – вивчення невідомих та маловідомих сторінок історії Києва.

Багато років обирався членом Президії Дарницької районної організації Товариства охорони пам'ятників історії та культури, був активним членом лекторської групи товариства “Знання”, прочитав десятки лекцій в навчальних та культурних закладах, громадських організаціях, промислових підприємствах Дарницького і Дніпровського районів м. Києва. Брав активну участь у створенні музеїв: історії Дарниці, станції Дарниця, заводу “Вулкан”, Дарницького фанерного заводу, сучасного музею Київського цирку (в приміщенні дирекції приватного цирку М.М. Кобзова) та ін.

В 1982 році в Московському державному історико-архівному інституті захистив кандидатську дисертацію на тему: **“Источники для историко-краеведческого изучения (на опыте анализа источников по истории Киева)”**, яку підготував на кафедрі архівознавства та спеціальних історичних дисциплін Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка (нині Київський Національний Університет імені Т.Г. Шевченка) під керівництвом завідуючого кафедрою, доктора історичних наук, професора В.І. Стрельського.

З 1992-2001 рр. працював провідним науковим співробітником Музею історії м. Києва.

40 років свого життя М. Рибаків присвятив вивченню історії Києва. За його результатами написано та упорядковано дев'ять книг, кілька брошур, опубліковано понад 180 матеріалів в журналах, збірниках, альманахах, газетах, переважно історико-краєзнавчої тематики. Його перу належать книги **“Боевой подвиг дарничан в годы Великой Отечественной войны 1941-1945 гг.”** (1973 р.) (разом з Т.Г. Васильчуковим); **“Киевский цирк: люди, события, судьбы”** (два видання: 1995 та 2006 рр.); **“Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва”** (1997 р.), **“Юбилей Пушкина в Киеве”** (1999 р.); **“Хрещатик відомий і невідомий”** (2003 р.); **“Булиця архітектора Городецького”** (2007 р.). Він упорядкував два видання збірника **“Правда історії. Діяльність єврейської культурно-просвітницької організації “Культур - Ліга” у Києві (1918-1925)”** (1995 та 2001 рр.) та збірку **“Герб міста Києва”** (2003 р.).

Декілька робіт М. Рибаків присвятив історії київського Лівобережжя. Опубліковано численні розвідки з питань топоніміки і топографії Києва. Значну кількість статей (60) опубліковано у таких енциклопедичних виданнях, як **“Киев. Энциклопедический справочник”** (рос. - 1986 р.); **“Мистецтво України. Біографічний довідник”**, (1997 р.); **“Мистецтво України. Енциклопедія”**, (т.1, 1995 р.) **“Звід пам'яток історії та культури України. Київ. Енциклопедичне видання”**, (кн.1, ч.2, 2004 р.) **“Енциклопедія історії України”**; 100 віршів 26-ти авторів у виданні **“Киев. Русская поэзия. XX век. Поэтическая антология”** (т.1, 2003; т.2, 2004 рр.).

В передмові до цих видань упорядник Ю. Каплан цікаво розповів про дослідницьку роботу М. Рибаків:

“Почти до самого конца 1918 года Киев был пристанищем, одним из последних, наряду с Одессой и Крымом, домашних адресов целой плеяды будущих поэтических звезд первой волны эмиграции, что легко проследить по биографическим справкам, публикуемым в антологии. Благодаря неоценимой помощи известного киевоведа, кандидата исторических наук Михаила Александровича Рыбакова, в чьем уникальном архиве собрано более семисот произведений, опубликованных в киевской периодике того времени, нам удалось с большой степенью достоверности

воссоздать “поэтический быт” необыкновенно спрессованного культурного пространства тогдашнего Киева, воскресить забытые ныне имена Александра Вознесенского, LoLo, Гарольда, Николая Агнивцева, Валентина Горянского, совсем неизвестных широкой публике Натана Венгрова, Ираиды Куниной, познакомить читателей с впервые опубликованными в Киеве стихами Дона Аминадо, Даниила Ратгауза, великого певца Леонида Собинова, прозаика Валентина Катаева, журналиста Михаила Кольцова и др.”

Досліджуючи матеріали спецфондів, що були раніше недоступні для науковців, М. Рибаків виявив понад 700 невідомих нині творів російськомовних авторів, видрукованих у київських газетах і журналах 1910-20-х рр., і найбільше - 1918-1919 рр. Він опублікував близько 120 творів М. Агнивцева, В. Асмуса, М. Бернера, І. Буніна, О. Дейча, Дон-Амінадо, І. Еренбурга, Ю. Зозулі, М. Кольцова, О. Купріна, О. Плещеева, Д. Ратгауза, В. Регініна, А. Соболя, О. Толстого, К. Треньова, І. Шмельова, Т. Щепкіної – Купернік та інших діячів культури, більшість з яких у 1918-1919 рр. перебувала в Києві.

Багато років Михайло Олександрович присвятив вивченню життя і творчості нашого земляка, письменника, поета, перекладача, публіциста, літературознавця, театрознавця, редактора, видавця, журналіста Сергія Бердяєва (1860-1914), відомого своїми демократичними переконаннями та українофільськими поглядами. За роки радянської доби був опублікований лише один (!) його вірш. М. Рибаків виявив понад 500 творів С. Бердяєва, з яких майже 100 написані українською мовою. Він опублікував 15 статей про життя і творчість подружжя С. і О. Бердяєвих, а також близько 40 творів з літературної та епістолярної спадщини С. Бердяєва.

М.О. Рибаків знаний й шанований в краєзнавчих колах. Він співпрацює з краєзнавцями нашого міста. Так, спільно з відомою дослідницею, істориком - краєзнавцем, громадським діячем Людмилою Андріївною Проценко, він підготував та опублікував (1987 р.) працю про учасників війни 1812 року, похованих у Києві. Проводиться також спільна робота з автором багатьох праць з історії Києва М. Кальницьким, провідним музеєзнавцем Л. Федоровою та ін. Веде переписку і зустрічається з краєзнавцем з Одеси академіком В. Файтельберг-Бланком та ін.

Щоб знайти відповіді на багато складних запитань, що виникають при написанні того чи іншого матеріалу, М.О. Рибаків здійснює довготривалі пошуки за різноманітними джерелами, фондами державних і особистих архівів (Центральні і місцеві архіви в Києві, Чернігівський обласний державний архів, архіви Москви, Санкт-Петербурга,), музеїв Києва, Москви, Одеси, Чернігова тощо. Листувався з архівними і музейними закладами Москви, Одеси, Чернігова. Понад десять років

працює з раніше закритими сховищами, “спецфондами” і “спецхранами” Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

Творчий доробок М.О. Рибаківа за сорок років пошукової діяльності (1968-2008 рр.) нараховує понад 450 публікацій (книг, статей, брошур, розвідок) невідомих творів відомих авторів.

Зараз він підготував матеріали для ***“Зводу пам’яток історії та культури України. Київ. Енциклопедичне видання”***, кн.1, ч.3, (понад 60 статей з топоніміки Києва та ґрунтовний матеріал з історії київських театрів), книгу, присвячену 100-річчю Київського зоопарку, майже 100 персоналій для другого видання ***“Кијани. Біографічний словник”***.

Видання творів М.О. Рыбакова

1973

1. *Боевой подвиг дарничан в годы Великой Отечественной войны 1941-1945 гг.:* (Материал для лекторов, политинформаторов, агитаторов, учителей) / Дарниц. РК КПУ г. Киева, район. орг. об - ва “Знание” Дарниц. р-на, Дарниц. район. орг. об - ва охраны памятников истории и культуры / [Т.Г. Васильчуков, М.А. Рыбаков]. – К., 1973. – 57 с. – (К 30-летию освобождения Киева и Дарницы от немецко - фашист. захватчиков).

1976

2. *Об итогах развития народного хозяйства Дарницкого района за годы восьмой пятилетки и задачи на девятую пятилетку (1971-1975 гг.):* (В помощь пропагандистам, политработникам, агитаторам) / Отдел пропаганды и агитации Дарниц. РК КП Украины; Район. орг. об - ва “Знание”. – [К., 1976]. – 18 с.

1982

3. *Источники для историко-краеведческого изучения (на опыте анализа источников по истории Киева)* Специальность 07.00.09. – историография и источниковедение: Автореф. дис. канд. ист. наук / М-во высш. и сред. спец. образования УССР, Киев. гос. ун-т им. Т.Г. Шевченко. – К., 1982. – 26с.

1984

4. *50 славных лет: (К 50-летию образования Дарниц. р-на г. Киева):* (Материал для пропагандистов, агитаторов, лекторов, учителей, политинформаторов) / Дарниц. райком Компартии Украины г. Киева; Район. орг. об-ва охраны памятников истории и культуры. – [К.], 1984. – 25 с.

1993

5. *Справа Бейліса і українська громадськість.* – К., 1993. – 25 с.- (Наведені відгуки представників укр. громадськості стосовно ганебної судової справи у Києві, 1913 р.).

6. *Харківський район м. Києва:* (Корот. іст. нарис) . – [К., 1993. – 26 с.]. – (До п’ятиріччя Харк. р-ну м. Києва, 1993 р.).

1995

7. *Київський цирк: люди, події, долі*. – К.: ВИПОЛ, 1995. – 174 с.: ил.

Дане видання – перша праця з історії київського цирку. Книга ілюстрована фотоматеріалами, частина яких раніше не друкувалась.

1997

8. *Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва*. – К.: Кий, 1997. – 374 с.: ил.

Це своєрідний збірник історико-краєзнавчих та культурологічних нарисів про Київ. В ньому висвітлені питання адміністративно-територіального поділу міста у різні часи, наведені відомості про топографію міста, будинки та вулиці, яких вже не існує в сучасному Києві.

1998

9. *Харківський район. 10 років*: [Буклет]. – К., [1998]. – [15 с.].

1999

10. *Ювілей Пушкіна в Києві*. – К.: Кий, 1999. – 269 с.: ил. – Содерж.: Драгоценные крупы; Столетний юбилей А.С. Пушкина в Киеве; Портреты из Каменки; Париж-Киев; Кто такая Анна Ганнибал?

В книгу увійшли вірші поетеси Л. Каплі (Видавської - Мельник).

2003

11. *Хрещатик відомий і невідомий*. – К.: Кий, 2003. – 504 с.

У книзі розповідається про історію, а головне – про культурну роль центральної вулиці Києва – Хрещатика. Розглянуто широкий комплекс питань історії і розвитку культурних закладів, що в різний час існували на Хрещатику: навчальні заклади, культурні та освітні товариства, видавництва, бібліотеки, книгарні тощо. Приділено увагу також і культурі бізнесу на Хрещатику.

2006

12. *Київський цирк: люди, події, долі*. Изд. 2-е, доп. и испр. – К.: Атика, 2006. – 304 с.

Обидва видання книги (1995, 2006 рр.) – перша і поки що єдина спроба висвітлення історії провідного цирку України, єдиного, що має статус Національного.

Книга розповідає про історію виникнення цирку у Києві, його розвиток, роль в культурному житті міста.

2007

13. *Вулиця архітектора Городецького: Історико-краєзнавчі нариси.* – К.: Фенікс, 2007. – 228 с.

Ця книга – перший докладний опис вулиці архітектора Городецького (колишньої - Миколаївської, Карла Маркса), що називалася "Київським Парижем" де діяли такі мистецькі центри, як театр М.М. Соловцова, цирк П.С. Крутікова, театральний комплекс М.П. Лівського, інші культурні заклади – клуби, товариства тощо.

Статті М.О. Рибаківа зі збірників, альманахів та періодичних видань

1968

14. **Музей** історії Дарниці: [Історія створення музею] // Вечір. Київ. – 1968. – 5 черв.

1969

15. **Подвиг** рыбака: К 50-летию освобождения Киева от деникинцев // Комсом. знамя. – 1969. – 16 дек.

1970

16. **Архіви** свідчать: [Про історію Микільської та Воскресенської Слобідок] // Київ. правда. – 1970. – 2 жовт. – (Читач просить розповісти) .

17. **Вождю** революції: 45 років тому у Києві було відкрито перший пам'ятник Леніну // Київ. правда. – 1970. – 1 трав.

18. **“Выражаем** твердую уверенность...”:

Страницы героич. летописи железнодорожников Киева: [Подробиці відновлення Дарниц. залізнич. мосту в 1920 р.] // Правда Украины. – 1970. – 6 июня.

19. **До 100-річчя** Південно-Західної залізниці: [Історія виникн. і буд-ва] // Укр. іст. журн. – 1970. - № 6. – С. 123- 125.

20. **Звідки** пішла Дарниця // Київ. правда. – 1970. – 18 серп. – (Сторінки історії).

21. **Монумент** на площі: [Про відкриття у Києві першого пам'ятника В.І. Леніну, 1925 р.] // Рад. освіта. – 1970. – 4 квіт.

22. **Мужність** “Таращанця”: [Про подвиг екіпажу бронепотягу на ст. Дарниця, який протистояв наступаючим денікінським військам, серп. 1919 р.] // Україна. – 1970. - № 49. - С. 10.

23. **Музей** історії Дарницького району м. Києва: [Історія створення музею] // Укр. іст. журн. – 1970. - № 10. – С. 149-150.

24. **45 років** тому :[Історія виникн. масиву Березняки] // Вечір. Київ. – 1970. – 8 листоп.

25. **Прошло** сто лет: Юбилей железной дороги: [Про маловідому сторінку історії з-ці, відкритої в Києві] // Правда Украины. – 1970. - 13 февр.

26. **Так** організували „гостинну зустріч” цареві: [Про поїздку Миколи II через Дарницю до Полтави на відзначення 200-річчя Полтавської битви (1909 р.)] // Укр. іст. журн. – 1970. - № 9. – С. 81-83.

1971

27. **Біля** джерел традиції: [Про перші київ. суботники і недільники] // Київ. правда. – 1971. - 16 квіт. - (Сторінки історії).
28. **“Леніну – залізничники. 1925 рік”**: [Про відкриття пам’ятника Леніну в Києві на Вокзал. площі] // Молода гвардія. – 1971. – 13 жовт.

1972

29. **Вперше** у київському небі: [Про перший політ на літаку нашого земляка, професора Київ. політехн. ін-ту Кудашова О.С.] // Київ. правда. – 1972. – 13 трав.
30. **Діти** комуни: [Про історію комуни “Ленінськ” в Києві] // Україна. – 1972. - № 20. - С. 14 –15.
31. **З історії** виникнення і діяльності Слобідського районного комітету РСДРП (б) – КП (б)У 1917-1922 // Укр. іст. журн. – 1972. - № 2. – С. 85-92.
32. **“Лук’янівська перлина”**: [Про створення і діяльн. дит. інтернаціонал. комуни „Ленінськ” у Києві (1923-1931 рр.)] // Молода гвардія. – 1972. – 26 трав.
33. **Одна** з перших: [Про виникн. і діяльн. першої піонер. орг. в Дарниці] / Й. Злотник, М. Рибаків // Дніпро. – 1972. - № 7. – С. 64- 69.
34. **Попередники**: [Про попередників київ. піонерів, які називали себе “юками”] // Молода гвардія. – 1972. - 16 трав. – (Піонерії - 50).
35. **Ровесниця** революції: [Про колишню піонервожату, патріотку, підпільницю Білоїван Ганну Хомівну] // Молода гвардія. – 1972. - 9 трав. – (Піонерії - 50).
36. **Свідомі** одностудії батьків: [Про створення дит. труд. колонії на Київщині, квіт. 1923 р.] // Молода гвардія. – 1972. - 29 квіт. – (Піонерії - 50).
37. **Червоний** галстук Дарниці: [Гурток “Червоні слідопити” СШ № 195 та його пошукова робота з історії піонер. орг. Дарниц. р-ну] // Молода гвардія. – 1972. – 16 квіт. – (Піонерії - 50).

1973

38. **А ще** більше справ – попереду: [Про діяльність гуртка “Червоні слідопити” учнів 7- х кл. СШ № 136 м. Києва] // Молода гвардія. – 1973. - 20 січ.
39. **Вони** – з “Ленінська”: [Про розшук колишніх вихованців і вихователів “Ленінська” – інтернац. дит. комуни] // Київ. правда. – 1973. – 10 черв. – (Сторінки історії).
40. **Є у книги** друзі: [Про книжк. базу “Київкниготоргу”] // Київ. правда. – 1973. – 23 січ.

41. **Здобуте в боях** : [Історія святкування першотравн. свят] // Київ. правда. – 1973. – 1 трав. - (Сторінки минулого).
42. **Зустріч** з ветераном: [Зустріч учнів з ветеранами 136-ї стрілец. дивізії, які в роки війни визволяли Дарницю (1943 р.)] // Молода гвардія. – 1973. - 24 жовт.
43. **Они** были первыми: [Про окремі сторінки літопису “піонер. респ.”] // Комсом. знамя. – 1973. - 19 мая. – (С Лениным в сердце).
44. **Піонерський салют** героям: [Зустріч піонерів СШ № 136 з ветеранами стрілец. дивізії, яка брала участь у визволенні Києва] // Вечір. Київ. – 1973. - 9 жовт.
45. **Сонце** на погонах: [Про дир. бази “Київкниготоргу” киянина-полковника С.М. Ніжинського] // Вечір. Київ. – 1973. - 17 берез.
46. **Час**, уперед!: [Буд-во в країні у роки першої п’ятирічки] // Кн. для читання з історії СРСР. – К., 1973. – С. 156-162.

1974

47. **З літопису** боротьби трудящих Дарницького району м. Києва проти німецько-фашистських загарбників // Арх. України. – 1974. – № 5. – С. 42-47.
48. **Крокуй** вперед, піонерське плем’я!: Від дітей України: [Матеріал керівника дарниц. слідопитів - листи до Н.К. Крупської від дітей України] // Молода гвардія. – 1974. - 19 трав.
49. **Ленінське** піклування про дітей: [Про ради захисту дітей, перші спілки та інші орг. дітей] // Рад. шк. – 1974. - № 1. – С. 30-36.
50. **На вічну** дружбу: [Про знайд. лист до Леніна від Голови Української Ради захисту дітей] // Молода гвардія. – 1974. - 21 квіт. – (Завтра – день пам’яті В.І. Леніна).
51. **По следам** одного поиска: [Розповідь про підпільника Діесперова Е.Е., який був учасником підпіл. орг. на заводі „Вулкан” в Дарниці] // Правда Украины. – 1974. – 3 марта. – (Никто не забыт).
52. **Подвиг** “Таращанца”: [Про подвиг екіпажу бронепотягу на станції Дарниця у 1919 р.] // Правда Украины. – 1974. – 25 июня.

1975

53. **Документи** Центр. Держ. Архіву Жовтн. Революції УРСР про А.В. Луначарського / Т.М. Зінов’єва, М.О. Рибаків // Арх. України. – 1975. - № 6. – С. 46-49.
54. **Друг** дітей: [Про знайд. док. А.В. Луначарського під час його діяльн. на посту наркома освіти РРФСР] // Молода гвардія. – 1975. – 23 листоп.
55. **Его университеты**: [Про ветерана війни – полковника С.М. Ніжинського] // Правда Украины. – 1975. - 24 июля.

56. **Телеграма** А.В. Луначарського в Полтаву: [Про новий знайд. док. про А.В. Луначарського] // Україна. – 1975. - № 47. – С. 9.
57. **Шляхами** подвигу: [Зустріч школярів з ветеранами війни у дні святкування 30-річчя Перемоги] // Вечір. Київ. – 1975. – 19 трав.

1976

58. **За телеграмою** наркома: [Про телеграму А.В. Луначарського до Наркому освіти УСРР, що допомогла дізнатися про життя і творчість троюрідної сестри О.С. Пушкіна Г.С. Ганнібал] // Знання та праця. – 1976. - № 11. – С. 15.

1977

59. **Воспитать** увлеченность: [Трудове виховання в школі] // Учит. газета. – 1977. – 27 дек.
60. **Вперед** – новые открытия: [Пошуки слідопитів] // Комсом. знамя. – 1977. – 26 июня.

1978

61. **Великий** друг дітей: (Нові матеріали про рад. держ. діяча Г.І. Петровського) // Рад. шк. – 1978. – № 2. – С. 24-27.
62. **Вчительці** – з подякою: [Про невідомий автограф нар. арт. СРСР А.К. Тарасової] // Україна. – 1978. - № 6. – С.13. – (Лист А.К. Тарасової до С.М. Луначарської, 1937 р.).
63. **Допомогти** і вистояти: [Про допомогу комсомольців України голодуючим дітям Поволжя] // Знання та праця. – 1978. – № 11. – С. 9.
64. **Колумби** п'ятого океану: [Про перші польоти авіаторів у Києві (1910 р.)] // Наука і сусп-во. – 1978. - № 10. – С. 28-29.
65. **“Майбутнє** вбачаю в дітях“: [Про загін “Червоних слідопитів”, котрі розшукують людей, які бачили і чули Г.І. Петровського] // Молодь України. – 1978. - 4 лют.
66. **Маловідома** сторінка з історії боротьби за встановлення радянської влади в Києві (листоп. 1917 – січ. 1918) // Вісн. Київ. Ун-ту. – 1978. - № 20. – С. 62-68.
67. **Найвища** ціна життя: Інтернаціоналізм на ділі. Як він проявлявся у важку годину випробувань нашої Батьківщини: [Про допомогу України голодуючим дітям Поволжя 1921-1922 рр.] / Н. Султан, М. Рибаків // Ленін. молодь. – 1978. – 15 серп.
68. **Пошук** тривас: [Пошукова робота учнів СШ № 136 по виявленню ветеранів війни, які визволяли м. Київ] // Молода гвардія. – 1978. - 13 черв.

69. **У київській** піонерії: [Про зв'язки Г.І. Петровського з піонерією м. Києва] // Молода гвардія. – 1978. – 3 лют. – (До 100-річчя від дня народж. Г.І. Петровського).
70. **Хто** вона, Ганна Ганнібал?: [Біографія троюрідної сестри О.С. Пушкіна] // Наука і сусп-во. – 1978. - № 9. – С. 30 – 31.

1979

71. **Вічно** молодий Корчагін: [Про виставу „Як гартувалася сталь...”] // Україна. – 1979. – № 43. – С. 9.
72. **Всегда** в строю: [Про перші інсценізації твору „Як гартувалася сталь” М. Островського] // Театрал. жизнь. – 1979. - № 17. – С. 2-3.
73. **Горіння** : [Про відмінника нар. освіти, учительку Н.І. Щербину] / В. Линник, М. Рибаків // Молода гвардія. – 1979. - 5 січ. – (Спасибі, вчителю!).
74. **Из писем** Г.И. Петровского к Н.А. Островскому // Совет. арх. – 1979. - № 5. – С. 19-22.
75. **Їх об'єднала** велика мета: [Про подружжя С.М. та М.В. Луначарських] // Дніпро. – 1979. - № 3. – С. 104 -110.
76. **Київські** мости // Наука і сусп-во. – 1979. - № 6. – С. 31- 33.
77. **Найвища** ціна життя : [Про допомогу укр. комсомольців дітям Росії (1921-1922 рр.)] / Н. Султан, М. Рибаків // Жовтень. – 1979. - № 2. – С. 92 - 94.
78. **Незабутній** образ: [Про образ П. Корчагіна на сцені] // Укр. театр. – 1979. - № 4. – С. 26 -27.
79. **Продовжуй** жити й запалювати серця!: [Про письм. М.О. Островського] // Вітчизна. – 1979. - № 9. – С. 176-182.
80. **Так гартувалася** дружба: [Про дружбу М. О. Островського з Г.І. Петровським] // Наука і сусп-во. – 1979. - № 9. – С. 28 - 29.

1980

81. **Адреси** десятої музи: [Про київ. кінематограф] // Новини кіноекрану. – 1980. - № 8. – С. 14-15. – (До 1500-ліття Києва).
82. **Він** прикрашав місто: [Про архітектора В.В. Городецького] // Молода гвардія. – 1980. - 16 серп.
83. **Зелена** сукня столиці: [Історія створення садів і парків у Києві] // Молода гвардія. – 1980. - 26 січ.
84. **Із глибини** віків: [3 історії виникн. та розвитку Дарниці] // Молода гвардія. – 1980. – 21 трав.
85. **Історії** жива пам'ять: [Про назви вулиць Києва, пов'язаних з видат. людьми] // Молода гвардія. – 1980. - 12 квіт.
86. **Київ.** 67 років тому: [Київ 1913 р. Перша Всерос. олімпіада] // Україна. – 1980. – № 3. – С. 25.

87. **Київська** околиця Солом'янка // Арх. України. – 1980. - № 6.- С. 68-70.
88. **Колишня** околиця міста: [Про історію походження місцевості Солом'янка] // Молода гвардія. – 1980. - 28 груд.
89. **Крізь** сторінки історії: [Про походження назв Вовчий Яр, Чорний Яр, Чмелів Яр, Кмитів Яр, Вознесенський Яр, Реп'яхів Яр, які колись існували у Шевченк. р-ні міста, на Лук'янівці] // Молода гвардія. – 1980. – 12 серп.
90. **Місто** в садах: [Про історію парків Києва] // Молода гвардія. – 1980. – 5 лют.
91. **Москва**, Леніну: [Про лист Леніну від Голови Укр. Ради захисту дітей] // Наука і сусп-во. – 1980. – № 4. – С. 15.
92. **О некоторых** вопросах исторического краеведения // История СССР. – 1980. - № 4. – С. 216-220.
93. **Олімпіада** в Києві: [Про першу Всерос. олімпіаду в Києві 1913 р.] // Спорт. газ. – 1980. - 6 трав.
94. **Перша** залізниця: [З історії київ. вокзалу] // Наука і сусп-во. – 1980. - № 12. – С. 46. – (Київ давній, сучасний).
95. **Про що** розповів значок: [Про першу Всерос. олімпіаду в Києві 1913 р.] // Наука і сусп-во. – 1980. - № 7. – С. 11.
96. **Розкриваючи** сторінки минулого... : [Про назви Вітряні Гори, Нивки, Борщагівка...] // Молода гвардія. – 1980. - 4 берез.
97. **Спортивні** клуби ХІХ століття: [З історії спорту і спорт. споруд Києва] // Молода гвардія. – 1980. - 18 берез.
98. **Такими** їх знали сучасники: [Про назви вулиць Києва, що носять імена вітчизн. діячів науки і культури] // Молода гвардія. – 1980. – 4 трав.
99. **У камені** і бронзі... : [Про перші пам'ятники рад. доби у Києві] // Наука і сусп-во. – 1980. - № 2. – С. 7-8.
100. **Хутір...** на Либіді: [Про походження назв: Байкова гора, вул. Байкова, Байковий міст, Байковий яр, Байкове кладовище, Байковий гай, хутір Байкова, с-ще Байкове (Забайков'є); Про генерала С.В. Байкова] // Молода гвардія. – 1980. – 11 черв.
101. **Цирк** запалює вогні: [Про історію створення Київ. цирку, перших вистав та акторів] // Молода гвардія. – 1980. - 29 черв.
102. **Чиновники** і ентузіасти: [Про розв. гімнастики й фехтування в Києві] // Спорт. газ. – 1980. - 10 квіт. – (Арх. розповідають).
103. **Щедрий** дарунок природи: [Про історію створення с-ща та відомого курорту Пуща-Водиця] // Молодь України. – 1980. – 4 лип.

1981

104. **Адреси** київської Мельпомени: [Корот. історія київ. театрів] // Україна. – 1981. - № 50. – С. 16-17.

105. **Будинок** на Десятинній, 10: [Історія будинку (кінець XIX початок XX століть), та його мешканців О.Я. Ростовцевої, її синів А. і М. Луначарських] // Вітчизна. – 1981. - № 3. – С. 184-190.

106. **В ті далекі роки:** [Перші спорт. орг. в Києві (друга половина XIX ст.)] // Старт. – 1981. - № 4. – С. 30-31.

107. **Всеукраїнська Рада захисту дітей** // Рад. шк. - 1981. - № 6. – С. 89 -91. – (З історії освіти, педагогіки і шк.).

108. **З історії** околиць Києва: [Про Солом'янку] // Укр. іст. журн. – 1981. - № 1.- С. 116-118.

109. **Макс** Ліндер у Києві: [Про перебування і виступ в Києві великого фр. актора, кінокоміка Макса Ліндера (1913 р.)] // Новини кіноекрану. – 1981. - № 11. – С. 14.

110. **На початку** славного шляху: [Про відродж. спорт. життя Києва після громадян. війни, буд-во „Червоного стадіону” (початок 20 -х рр. XX ст.)] // Старт. – 1981. - № 8. – С. 12-13.

1982

111. **На землі,** яку він любив: 3-го лютого виповнюється 125 років з дня смерті великого рос. композитора М. Глінки: [М.І. Глінка і Україна] // Молода гвардія. – 1982. - 3 лют.

112. **Обітована** земля мого серця...: [Пам'ятник М.І. Глінці в Києві (1910 р.)] // Пам'ятники України. – 1982. - № 4.- С. 50-51.

1983

113. **„Не маючи** найменшого сумніву...”: [А.В. Луначарський у Києві] // Наука і сусп-во. – 1983. - № 9. – С. 50-51.

114. **Останній** бій лейтенанта: [Про подвиг лейтенанта, Героя Радянського Союзу таджика С. Турдієва на київ. землі (1943 р.)] // Україна. – 1983. - № 44. – С. 11.

115. **Перша** Всеросійська: [Про першу Всерос. олімпіаду у м. Києві (1913 р.)] // Старт. – 1983. - № 8. – С. 24-25. – (Сторінки історії).

1984

116. **Берегти** вічно! Історія одного пошуку: [Про бойовий шлях 136 стрілец. дивізії] // Київ. – 1984. - № 6. – С. 81- 88. – (Історія одного пошуку).

1986

117. **Беличи** // Киев: Энцикл. справ. / Под ред. А.В. Кудрицкого. – Изд. 2-е. – К.: Гл. ред. Укр. Совет. Энцикл., 1986. – С. 58.

118. **Берковец** // Там само. – С. 61.

119. **Бронепоезда** народных ополченцев, „Литер А”, „Литер Б”, „Литер В” // Там само. - С. 79.
120. **Вагон-театр** имени Н.И. Подвойского // Там само. – С. 85.
121. **Воскресенская Слободка** // Там само. – С. 110-111.
122. **Глинке М.И.** памятник // Там само. – С. 144.
123. **Грушки**, хутор Грушки // Там само. – С. 163.
124. „**Дагер**” // Там само. – С. 164.
125. **Дарница** // Там само. – С. 165.
126. **Дарницкий** мясокомбинат // Там само. – С. 165.
127. **Дарницкий район** // Там само. – С. 166-167.
128. **Детский** городок имени В.И. Ленина (Ленинск) // Там само. – С. 174.
129. **Екатериновка** // Там само. – С. 194.
130. **Железная церковь**, Иоанно - Златоустовская // Там само. – С. 196.
131. **Казенные дачи** // Там само. – С. 244.
132. **Караваяевы Дачи** // Там само. – С. 247-248.
133. **Кольцова М.** бульвар // Там само. – С. 306.
134. **Корчеватое** // Там само. – С. 319.
135. **Кухмистерская** слободка // Там само. – С. 341.
136. **Мышеловка** // Там само. – С. 410.
137. **Никольская** слободка // Там само. – С. 431.
138. **Осокорки** // Там само. – С. 456.
139. **Пуща-Водица** // Там само. – С. 516.
140. **Рубежовка** // Там само. – С. 536.
141. **Русановский мост** // Там само. – С. 537.
142. **Святошин** // Там само. – С. 555.
143. **Слободской райком РСДРП (б)** // Там само. – С. 564.
144. **Соломенка** // Там само. – С. 573.
145. **Театр Первого Коммунистического полка** // Там само. – С. 602.
146. **Труханов остров** // Там само. – С. 625.
147. **Цепной мост** (Николаевский мост) // Там само. – С. 699.
148. **Цирк** // Там само. – С. 700-701.
149. **Чоколовка** // Там само. – С. 707.
150. „**Экспресс**”. Киностудия // Там само. – С. 724.

1987

151. **А музы не молчали:** [Київський цирк на початку Великої Вітчизняної війни – верес. 1941 р.] // Совет. эстрада и цирк. – 1987. - № 6. – С. 24.
152. **І відібрали у маршала жезл...** : [Про подвиг генерала С.В. Байкова у 1812 р.] // Україна. – 1987. - № 36. – С. 18-19. – (Знахідки. Повідомлення. Публікації).
153. **Лист до редакції:** [Про пошуки в Києві поховань учасників війни 1812 р.] // Пам’ятники України. – 1987. - № 3. – С. 40.

154. **Парк** его имени: [Корот. історія створення Пушкін. парку] // Вечер. Київ. – 1987. – 10 февр. – (Пушкин и Киев).
155. **Перший** стадіон в Києві: [Історія створення стадіону „Спортивне поле” 1912 р.] // Старт. – 1987. - № 8. – С. 18. – (Сторінки історії).
156. **Про пустирі** пам’яті та траву забуття: [Про героїв війни 1812 р., які спочили на київ. землі] / Л. Проценко, М. Рибаків // Вітчизна. – 1987. - № 11. – С. 194-200.

1988

157. **Кутузов** в Києве: [Про діяльн. М.В. Кутузова на посаді Київ. військ. губернатора] // Радуга. – 1988. - № 8. – С. 153-154.
158. **Щоб** оживали сторінки історії: [Про листівки, як важливе джерело для краєзнавців] // Рад. шк. – 1988. - № 11. – С. 49-51.

1989

159. **Гортаючи** поживклі сторінки: [Про створення в Києві шк.- майстерні друк. і фото-справи. 1903 р.] // Рад. шк. – 1989. - № 4. – С. 30.
160. **З ім’ям** Дагера: [З історії виникн. фотогр. (дагеротипії) в Києві в другій половині ХІХ ст.] // Україна. – 1989. - № 36. – С. 20-21.
161. **И стоит** столько лет... [Про будинок Упр. Під.-Зах. з-ці по вул. Лисенка, 6. До 100-річчя побудови] // Рабочее слово. – 1989. – 5 авг.
162. **Товариство** “Дагер”: [Про діяльн. Київ. т-ва фотографів-аматорів “Дагер”] // Прапор комунізму. – 1989. – 24 жовт. – (Слідами великого відкриття).
163. **Яким** був Київ?: [Про т-во „Дагер”, яке готувало працівників фото- та кінематографії] // Наука і сусп-во. – 1989. - № 5. – С. 44-45. – (З історії науки і техніки).

1990

164. **Берегти** вічно!: [Нотатки про створення шк. музею, матеріали якого розкривають сторінки битви за Дніпро, за Київ 1943 р.] // Прапор комунізму. – 1990. - 24 квіт.; 25 квіт.; 15 трав. - (До 45-річчя Великої Перемоги).
165. **Вигурівщина-Троєщина** – околиця Києва: [Сторінки історії] // Укр. іст. журн. – 1990. - № 4. – С. 55-63. – (Питання іст. краєзнавства).
166. **З історії** дачних околиць: [Боярка, Будаївка, Малютинка, Ворзель, Буча та ін.] // Київ. вісн. – 1990. - 17 жовт. – (Київ. старовина).
167. **Заветная** страничка летописи: [Про київ. літ. - артист. т-во (1895-1905 рр.)] // Радуга. – 1990. - № 6. – С. 138-145.
168. **Звідки** пішла Дарниця // Київ. – 1990. - № 6. – С. 151-153.

169. **Київська** старовина. Праворуч проспекту Перемоги: знімемо “білі плями” з карти міста: [З історії околиці Києва - Шулявщини на кінець ХІХ поч. ХХ ст.] // Київ. вісн. – 1990. – 14 серп.

170. **Маршальський** жезл і Байкова гора: Розгадка ще однієї “білої плями” на карті міста: [Про генерала С.В. Байкова та походження назв, пов’язаних з його ім’ям] // Прапор комунізму. – 1990. – 13 берез. - (Київ. старовина. Сторінка про Київ і про киян).

171. **На шляху** до відродження: Сторінки історії євр. театру на Україні // Укр. театр. – 1990. - № 4. – С. 24-26.

172. **Хто увічнював** старе місто: [Про виникн. фотогр. в Києві] // Прапор комунізму. – 1990. – 4 січ.

1991

173. **Дарниця:** [З історії лівобереж. р-нів Києва, в т.ч. Дарниці] // Київ. вісн. – 1991. - 15 січ. – (Київська старовина).

174. **Під псевдонімом** “Старий театрал...”: [Про рец. С.О. Бердяєва на спектаклі укр. театр. труп] // Культура і життя. – 1991. - 25 трав. – (Наші публікації).

175. **Сей** широко освічений чоловік: [Про поета, прозаїка, театр. рец. і оглядача, ред. та видавця, ж-ста Сергія Бердяєва (1860-1914 рр.)] // Україна. – 1991. - № 16. – С. 7-8.

176. **Сомнительная** нить полуправды // Киев. вестн. – 1991. – 16 авг. – Рец. на публ. виступи Ю. Ячейкіна. – [авт. Тамарин М. (псевдонім М. Рибаківа)].

177. **Трагедія** в житті та на сцені: [Про нищення євр. театру, євр. культури, і, зокрема, в період сталінізму] // Вітчизна. – 1991. – № 12. – С. 167-173.

178. **Українські** поезії Сергія Бердяєва // Літ. Україна. – 1991. – 19 верес.

1992

179. **В тіні** забутого брата: [Про С.О. Бердяєва] // Сл. і час. – 1992. – № 7. – С. 62-68.

180. **В „ТІНІ”** МОЛОДШОГО БРАТА: [Про життя та діяльн. Сергія Бердяєва] / О. Голованов, М. Рибаків // Книжник. – 1992. - № 5/6. – С. 36-37.

181. **Невідоме** подружжя: [Про подружжя С.О. та О.Г. Бердяєвих] / О. Голованов, М. Рибаків // Старожитності. – 1992. - № 5. – С. 12.

1993

182. **Біля** витоків мистецтвознавчої науки: [Про діяча укр. культури, мистецтвознавця К.В. Широцького] // Музика. – 1993. - № 3. – С. 24.

183. **“О порядке** продажи казенных земель в западных губерниях лицам русского происхождения...”: (Маловідомий док. з фондів ЦДІА України) // Арх. України. – 1993. - № 4-6. – С. 70-73. – (Пошуки і знахідки в арх.).
184. **О Сергее** Александровиче Бердяеве // Лица: Альманах. – М.; СПб.: ФЕНИКС-ATHENEUM, 1993. - № 3. – С. 83-115.

1994

185. **Байкова** поховано не на Байковому кладовищі: [Про походження топоніму „Байков”] // Краєзнавство. – 1994. - № 1/2. – С. 26-28.
186. **Была** когда-то “Культур-Лига”: [Про діяльність євр. культ.-просвіт. орг. в Києві (1918-1925 рр.)] // Евр. Вести. – 1994. - апр. – (Из открывшихся арх.).
187. **Викреслений** з історії: [Про С.О. Бердяєва] / О. Голованов, М.О. Рибаків // Київ. старовина. – 1994. - № 5. – С. 22-24.
188. **Невідомий** дисидент: Про Сергія Олександровича Бердяєва // Київ. – 1994. - № 5/6. – С. 116-120. – (Пошуки і знахідки).
189. **Справжнє** ім'я – Габріель Лев'єль: [Макс Ліндер в Києві (1913 р.)] / О. Голованов, М. Рибаків // Край. – 1994. – 25-31 берез.
190. **“Як я вірив**, що воля настане...”: [Про патріота України, поета Сергія Бердяєва та його вірш] // Вечір. Київ. – 1994. – 7 жовт. – (Люди. Роки. Історія).

1995

191. **Аннато** Пальміра Францівна // Мистецтво України: Енциклопедія. Т.1.: А-В. – К.: “Укр. енцикл.” ім. М.П. Бажана, 1995. – С. 62.
192. **Вяльцева** Анастасія Дмитрівна // Там само. – С. 397.
193. **Макс Ліндер** в Києве: [Перебування відомого фр. актора, 1913 р.] // Киев. новости. – 1995. – 22 дек.
194. **Чарівні** звуки старої платівки: [Про першу фабрику грамплатівок І. Індришека в Україні (Київ, 1910 р.)] // Музика. – 1995. - № 5. – С. 22-23.
195. **Щодо 75-річчя** неіснуючої події: [Про адміністрат. поділ Києва у 1921р.] // Вечір. Київ. – 1995. – 6 груд.

1996

196. **Десята** муза в Києві: [Про київ. кінематограф дорадян. часів] // Укр. культура. – 1996. - № 9/10. – С. 27-30.

1997

197. **Аннато** Пальміра Францівна // Мистецтво України: Біогр. довід. /Упоряд.: А.В. Кудрицький, М.Г.Лабінський; За ред. А.В.Кудрицького. – К.: Укр. енциклопед., 1997. – С. 21.
198. **Бердяєв** Сергій Олександрович // Там само. – С. 53.
199. **Вознесенський** Олександр Сергійович // Там само. – С. 123.
200. **Вяльцева** Анастасія Дмитрівна // Там само. – С. 131.
201. **Давидов** Юрій Львович // Там само. – С. 189.
202. **Дар'ял** Олександра Василівна // Там само. – С. 193.
203. **Українська** фотографія: от дагерротипии к “Дагерру”: [Про відомих київ. фотографів дорадян. періоду] // Академия. – 1997. – № 1. – С. 48-53.

1998

204. **Адміністративно-територіальний** поділ м. Києва: із давнини до сьогодення // Наук. вісн. / М-во внутріш. справ України, Нац. акад. внутріш. справ України. – 1998. - № 1. – С. 19-26.
205. **З театральних** рецензій Сергія Бердяєва // Кіно-театр. – 1998. - № 6. – С. 35-38.

1999

206. **Так починалося:** Київському театру юного глядача – 75 // Культура і життя. – 1999. – 27 листоп.

2000

207. [**Вступна** стаття до публікації творів Олександра Купріна] // Радуга. – 2000. - № 2. – С. 107- 109. – (Возвращение из небытия).
208. **Две недели** мая: К 100 летию Москов. худож. Акад. театра: [Про перший приїзд колективу МХАТу до Києва 1912 р.] // Collegium. – 2000. - № 1(9). – С. 210-221.
209. **Довга історія** короткої вулиці: Хрещатик починався на Козиному болоті // Хрещатик. – 2000. – 3 листоп. – С. 9.
210. **Кутузов** в Києве // Поділ і ми. – 2000. - № 9/10. – С. 33-35.
211. **Множество** лиц Александра Дейча: [Про письм., літературознавця, пер. О.Й. Дейча] // Зеркало недели. – 2000. – 11-17 марта.
212. [**Про віднайдені** невідомі раніше твори О. Толстого, К. Треньова] / Вступ. ст. М. Рибаківа // Радуга. – 2000. - № 3/4. – С. 123. – (Возвращение из небытия).

2001

213. **Архітектурне** чудо, що розтануло... : (У Києві був свій крижаний дім) // Поділ і ми. – 2001. - № 1. – С. 28-29.
214. **Київському** цирку – 125 років // Хрещатик. – 2001. – 26 січ.
215. **Национальному** цирку України – 125 лет // Кієвлянинь. – 2001. – 16 марта. – С. 22. – (Значительные события).
216. **Невідомі** та маловідомі сторінки історії Києва: Байкова поховано не на Байковому кладовищі, або про що розповів маршальський жезл // Київ. – 2001. - № 11/12. – С. 172 – 183. – (“Київ” про Київ).
217. **Невідомі** та маловідомі сторінки історії Києва: Від Солом’янки до Тетерева // Київ. – 2001. - № 9/10. – С. 164 – 175. – (“Київ” про Київ).
218. **Неизвестные** фельетоны Аркадия Аверченко // Радуга. – 2001. - № 1/2. – С. 102. – (Литератур. следопыт).

2002

219. **[Вступна** стаття до публікації статті Дейча О. про В. Мейерхольда] // Ренессанс. – 2002. - № 1. – С. 127-128.
220. **Еще** раз о Балабухах: [Про відомий київ. купецький рід] // Кієвлянинь. – 2002. – 27 июля - 2 августа.
221. **К 300-летию** Санкт -Петербурга / Вступ. ст. М. Рibaкова // Ренессанс. – 2002. - № 3. – С. 40.
222. **Неизвестные** произведения известных авторов // Доля єврейської духовної та матеріальної спадщини в ХХ столітті: Зб. наук. пр.: Матеріали конф. 28-30 серп. 2001 р. / Ін-т юдаїки, Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського. – К., 2002. – С. 162-165.
223. **Неизвестные** произведения известных авторов, обнаруженные в киевских “спецхранах”: [Підсумки пошукової роботи в спецфондах Нац. б- ки ім. В.І. Вернадського] // Кієвлянинь. – 2002. – 10 -16 окт. – С. 11.
224. **Неизвестный** Михаил Кольцов: [Вступ. ст.] // Радуга. – 2002. - № 6. – С. 154-155. – (Литератур. следопыт.)
225. **О деятельности** еврейской культурно-просветительской организации “Культур-Лига” в Киеве (1918-1925) // Доля єврейської духовної та матеріальної спадщини в ХХ столітті: Зб. наук. пр.: Матеріали конф. 28-30 серп. 2001 р. / Ін - т юдаїки, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2002. – С. 165- 169.
226. **Об одном** забытом деятеле культуры. Николай Николаев // Ренессанс. – 2002. - № 1. – С. 98-101.
227. **Театральные** заметки. О том, кого мы забыли: [Про театр. і літ. критика М.І. Ніколаєва] // Кієвській телеграфь. – 2002. – 4 –10 марта. – С. 29.

2003

228. **Бердяєв** Сергій Олександрович // Енциклопедія історії України. Т.1: А-В / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2003. – С. 224.
229. **Береговський** Мусій Якович // Там само. – С. 225.
230. **Бородай** Михайло Матвійович // Там само. – С. 351.
231. **Всероссийские** достижения были представлены на одной киевской площади: 90 лет назад, 29 мая 1913 года, в Киеве открылась первая Всероссийская сельскохозяйственная и торгово-промышленная выставка // Киев. регион. – 2003. – 29 мая – 4 июня.
232. **Загадки** Байкова кладбища: [До 170-річчя київ. некрополя] // Киев. регион. – 2003. - 13- 19 марта.
233. **И в Киеве** были магазины братьев Елисеевых: [Про відомий в Росії та Європі торговий дім “Братья Елисеевы”, та його діяльність в Києві] // Киев. регион. – 2003. - 3 - 9 июля.
234. **Киевская** Олимпиада: [1913 р. Всерос. олімпіада розпочала розв. олімп. руху в Рос. імперії] // Киев. регион. – 2003. - 25.09 - 1.10. - (Как это было).
235. **Простите** дорогие братья...(Сергій та Олена Бердяєви проти антисемітизму) // Єврейська історія та культура кінця XIX – початку XX ст.: Зб. наук. пр.: Матеріали конф., 20 –30 серп. 2002 р. / Ін -т юдаїки, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2003. – С. 186-192.
236. **Тень** террора у Мариинского дворца: 85 лет назад в Киеве произошла “Кровавая бойня”, устроенная захватившими власть большевиками // Киев. регион. – 2003. – 23 - 29 янв.
237. **Улицы** красных фонарей: [Про проституцію в Києві] // Киев. регион. – 2003. - 8-14 мая.

2004

238. **Возвращение** Вертинского: [Маловідомі сторінки життя О. Вертинського, пов'язані з Києвом] // Киев. регион. – 2004. – 18 - 24 марта.
239. **Вронский** Василий Михайлович: Штрихи к портрету: [Життя та діяльн. видат. актора] // Аристократ. – 2004. – № 6. – С. 68 -73.
240. **Житловий** будинок поч. 20 ст., в якому проживав Гарнич-Гарницький Є.Ф. // Звід пам'яток історії та культури України. Київ. Кн.1, ч. II: М – С. – К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві „Укр. енцикл.” ім. М.П. Бажана, 2004. – С. 995.
241. **Житловий** будинок 1898-99, в якому проживали Бердяєв С.О., Лоначевський-Петруняка Т.І. / Б. Єрофалов, М. Кальницький, М. Рибаків, Л. Федорова // Там само. – С. 1117 - 1119.

242. **Житловий** будинок 1910-11, в якому бував Бабель І.Е., проживали Стасюк М.М., Шейнін Є.П. / М. Кальницький, М. Рибаків, Л. Толочко, Д. Яневський // Там само. – С. 1105 - 1106.
243. **Міський** сад, 18-20 ст. / М. Кальницький, Ю. Нельгівський, С. Панькова, М. Рибаків // Там само. – С. 730 - 732.
244. **Пам'ятник** Пушкіну О.С., 1899. / О. Говдя, М. Рибаків // Там само. – С. 865 - 866.
245. **Парк** ім. О.С. Пушкіна, 1902. / В. Галайба, Ю. Нельгівський, М. Рибаків // Там само. – С. 894 - 895.
246. **Первая** Всероссийская олимпиада // Аристократ. – 2004. - № 7. – С.72-79.
247. **Первые** еврейские театры в Киеве // Доля єврейських громад Центральної та Східної Європи в першій половині ХХ століття: Зб. наук. пр.: Матеріали конф. 26-28 серп. 2003 р./ Ін-т юдаїки, Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2004. – С. 289-311.
248. **Садиба** Балабух, кін. 18-19 ст. / Д. Малаков, В. Отченашко, М. Рибаків, Л. Толочко // Звід пам'яток історії та культури України. Київ. Кн.1, ч. II: М – С. – К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві „Укр. енцикл.” ім. М.П.Бажана, 2004. – С. 1076 - 1077.
249. **Садиба** 1881-82, 1895-96, в якій проживав Бердяєв М.О., містилося Київське вегетаріанське товариство / І. Абрамова, М. Кадомська, М. Рибаків // Там само. – С. 1015 - 1016.
250. **Садиба** 1873-74, в якій проживали Давидов Ю.Л., родина Чистякових, Стороженко А.В. / М. Кальницький, М. Рибаків, Л. Федорова // Там само. – С. 1049.
251. **Садиба** 1874, в якій проживав Крутіков П.С., містився Український Червоний Хрест / О. Друг, О. Кучерук, М. Рибаків, Т. Трегубова // Там само. – С. 1017 - 1018.
252. **Садиба** 1899-1900, в якій проживали Беляєв І.І., родина Дейчів / В. Горбик, М. Кальницький, М. Рибаків, Т. Товстенко // Там само. – С. 668-669.
253. **Хрещатик** в культурно-мистецькому житті Києва кінця ХІХ ст. – 1917 р.: [Художні вист. на Хрещатику (друга половина ХІХ ст. – 1919 р.)] // Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. – / Зб. ст. Вип.7. - К., 2004. – С. 161-173. – НАН України, Ін-т історії України.

2005

254. **Дейч** Олександр Йосипович // Енциклопедія історії України. Т.2: Г-Д / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2005. – С. 310.
255. **Екстер** Олександра Олександрівна // Енциклопедія історії України. Т.3: Е-Й / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2005. – С. 25-26.

256. **Єврейський** народний університет // Енциклопедія історії України. Т.3: Е-Й / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2005.- С. 89.

257. **На благо** Отчества: [Про пам'ятник П.А. Столипіну в Києві] // Аристократ. – 2005. - № 3. – С. 32-33.

258. **Оперета** – мій кумир: (З історії оперети у Києві) // Київ. старовина. – 2005. - № 4. – С. 71- 92.

259. **Погляд** у вічність: Нариси з історії київського лівобережжя // Дарниця сьогодні. – 2005. – квіт. – С. 3 – 14. – (Спецвип. до 70-річчя Дарниц. р-ну). – Зміст: Звідки пішла Дарниця; Від міської околиці – до промислового центру; Бойовий подвиг дарничан (1941 – 1945); Роки трудових досягнень.

2006

260. **“Игривы** Брейтмана остроты...”: [Біогр. нарис про відомого київ. ж-ста і видавця початку ХХ ст. Г.Н. Брейтмана] // Егупец. – 2006. - № 16. – С. 149-159.

261. **Київський** літературно-артистичний клуб (КЛАК) 1912-1920 р. // Київ. старовина. – 2006. - № 1. – С. 87- 109.

2007

262. **Київський** Державний єврейський театр // Енциклопедія історії України. Т.4: Ка-Ком / Ред. кол. В.А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2007. – С. 256-257.

263. **Невідомі** та маловідомі сторінки історії театрального життя Києва: (70-і рр. ХІХ ст. – 1920-і рр.) // Київ. старовина. – 2007. –№ 6. - С. 54- 88.

264. **Храм** мистецтва: (Про київ. театр „Соловцов”) // Київ. старовина. – 2007. - № 3. – С. 49-66.

М.О. Рибаків - упорядник

265. **Герб міста Києва:** Київ. міськ. рада, Фонд гуманіт. прогр. міста Києва; / Упоряд. М.О. Рибаків. – К., 2003. - 52 с.– (Київ.іст. довід; Вип. 1).

Короткий нарис про герб Києва складений на підставі використання численних праць істориків – геральдиків та ілюстрованого матеріалу.

266. **Правда історії:** діяльність єврейської культурно - просвіт. організації “Культур- Ліга” у Києві /1918-1925/: Зб. док. і матеріалів / Уклад.: М.О. Рибаків. – К.: [ВІПОЛ], 1995. – 168 с. – Подано 125 док.

267. **Правда історії:** діяльність єврейської культурно - просвіт. організації “Культур- Ліга” у Києві /1918-1925/: Зб. док. і матеріалів / Уклад.:

М.О. Рибаків. - 2-е вид., виправл. і доповн. – К.: Кий, 2001. – 207 с. - Подано 200 док.

М.О. Рибаків - рецензент

268. **О городе** родном: Рецензирует читатель // Комсом. знамя. – 1980. - 26 нояб.- Рец. на кн.: Хинкулова Л.Ф. Літературні зустрічі. - К.: Рад. письм., 1980.
269. **О скорбном** бесчувствии и чувствительной скорби // Collegium. – 1994. - № 1 (3).- С. 183-188. - Рец. на кн.: Анисимов А.Л. Скорбное бесчувствие. На добрую память о Киеве, или грустные прогулки по городу, которого нет. – К.: “ТАВАСНУК Ltd”, 1992. – 264 с.
270. **Путівник** по Булгаковському Києву // Collegium. – 1995. - № 1/2. – С. 277-286. – Рец. на кн.: К.В. Широцький. Київ. Путівник. – репринтне відтворення видання 1917 року. - Київ, УКСБ “Кобза”, 1994 р.
271. **[Рецензія]** // Кієвлянинь. – 2002. – 6-12 июня. – Рец. на кн.: Буткевич В.В. Киев. Прогулки по местам Паустовского. – К.: “Київський Дім”, 2002. – 102 с.
272. **Украдена** муза: трагедія на сцені і в житті // Кіно-театр. – 2004. - № 7. – С. 59-60. – Рец. на кн.: Лоев М. Украденная муза: Воспоминания о киев. Гос. евр. театре им. Шолом-Алейхема. (Х; К; Черновцы, 1925 – 1950). – К.: Дух і Літера, 2004. – 248 с.

М.О. Рибаків - науковий редактор

273. **Д. Л. Стефанович.** Шулявка та Жовтневий район в історії Києва / Наук. ред. М.О. Рибаків. – К., ”Кий”, 2001. – 215 с.

Публікації невідомих творів відомих авторів та вступні статті М.О. Рибаківа до них

274. **Аверченко А.** [Неизвестные фельетоны] / Публ. М. Рыбакова // Радуга. – 2001. - № 1 /2. – С. 103-129.
275. **Аверченко А.** [Фельетоны] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2001. - № 2. – С. 146-152.
276. **Те саме** // Радуга. – 2002. - № 4. – С. 126-131.
277. **Агнiewicz Н.** [Стихотворения] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2001. – № 2. – С. 85-86. – (Возвращаются в Киев поэты).
278. **Агнiewicz Н.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 329-332.
279. **Агнiewicz Н.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 376-378.

280. **Альде** (А. Дейч). К 120-летию со дня смерти И.С. Тургенева: (И.С. Тургенев 22. авг. 1883 - 22 авг. 1913) / Публ. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2003. - № 3. – С. 140-142.
281. **Амфитеатров А.** Испытание и смерть: [До річниці смерті Г.В. Плеханова] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2001. - № 4. – С. 139-142. – (Поиски и находки).
282. **Асмус В.** О великом пленении русской культуры: [Стаття] / Публ. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2003. - № 3. – С. 142-149.
283. **Асмус В.** Шарль Гуно: [Стаття] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2003. – № 4. – С. 146- 149.
284. **Бердяев С.** А суд останній – гірший, ніж наруга [Вірші] / Публ. М.О. Рыбакова // Україна. – 1991. - № 16. – С. 8/9. – Зміст: Борець; До сина; 3 вірша: „В Москві [моїм синам]”; Из А.Ч. Суинберна. Вперед [Рондо]; Мужичья пісня (для земляків-українців); Свята могила [на спомин Мик. Вас. Ковалевського]; До України; Фінська пригода; Пам’яті Т.Г. Шевченка.
285. **Бердяев С.** [Вірші] / Публ. М. Рыбакова // Київ. – 1994. – № 5/6. – С. 120-129. – Зміст: „Вернись на чесну Україну!”: Вночі; Родина; Друзі і вороги; Новий рік; Моїм синам; Білокам’яна; Українське горе; Цвітньова мелодія; „Москальофіли”; Чиновництво; Доля України; Божий дар; Брату русину.
286. **Бердяев С.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 17- 18.
287. **Бердяев С.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 17-21.
288. **Бернер Н.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003 – С. 227-228.
289. **Бернер Н.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 259-260.
290. **Буонаротти** Микеланджело [Стихотворения] / Перевод А. Дейча ; Публ. М. Рыбакова // Современ. Ренессанс. – Кн.1. – Вып.4. – 2001. – С. 4. – (Поэты Возрождения).
291. **Бунин И.** Пост; **Северянин И.** Разоружение; **Собинов Л.** „Апельсиновая даль...”, „Давно-ль в сиянии ликующей весны...” [Стихотворения] / Публ. и вступ. ст. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2001. - № 3. – С. 134-139.
292. **Бунин И.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 347-351.

293. **Венгров Н.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 368-369.
294. **Венгров Н.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 417- 418.
295. **Вертинский А.** Моя невеста [Рассказ] / Публ., вступ. ст. М.Рыбакова // Ренессанс. – 2004. - № 1. – С. 130-138. – (Поиски и находки).
296. **Вознесенский А.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 24-27.
297. **Вознесенский А.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 28-30.
298. **Гарольд.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. - С. 21-24.
299. **Гарольд.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 24-28.
300. **Горянский В.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 326-328.
301. **Горянский В.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 373-375.
302. **Горянский В.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2002. - № 4. – С. 49-51. – (Возвращаются в Киев поэты).
303. **Два гренадера.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 38- 39.
304. **Два гренадера.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С.47- 48.
305. **Дейч А.** Крах пролетарского искусства [Статья] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2001. - № 4. – С. 137-139. – (Поиски и находки).
306. **Дейч А.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 35- 38.
307. **Дейч А.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М.Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 44- 47.

308. [Дейч А., Мейерхольд: Статья] / Публ. М.Рыбакова // Ренессанс. – 2002. - № 1. – С. 129-131. – (Поиски и находки).
309. Дон-Аминадо (А.П. Шполянский): [Стихотворения] / Публ. М. Рыбакова // Егупец. – 2001. - № 9. – С. 264-279.
310. Катаев В. [Стихотворение] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 367.
311. Катаев В. [Стихотворение] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. - С. 414.
312. Кольцов М. [Фельетоны, рассказы] / Публ. М. Рыбакова // Радуга. – 2002. - № 6. – С. 155-164.
313. Кольцов М. Фельетоны 1918-1919 годов / Публ. М. Рыбакова // Егупец. – 2003. - № 11. – С. 264-284.
314. Кольцов М. Юренева (К бенефису); Гарольд [Стихотворение]; Тэффи [Рассказ]; Л. Никулин [Стихотворения] / Публ. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2002. - № 3. – С. 41-50.
315. Кунина И. [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 369-370.
316. Кунина И. [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 418- 419.
317. Куприн А.И. [Статьи и фельетоны] / Публ. М. Рыбакова // Радуга. – 2000. - № 2. – С. 110-134.
318. LoLo (Л.Г. Мунштейн). Стихи и эпиграммы / Публ. М. Рыбакова // Егупец. – 2004. - № 14. – С. 364- 374.
319. LoLo. [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 19-20.
320. LOLO. [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 22- 24.
321. Николаев Н. Гурзуф: (Памяти А.С. Пушкина) [Стихотворение] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 21- 22.
322. Никулин Л. [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 356- 358.
323. Никулин Л. [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю.Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 402- 404.

324. **Перре Ф.К.** На острове Казачьем: [Спогади ветерана 136 стрілк. дивізії; Подобиці бойових дій за острів Козачий на Дніпрі біля Києва (1943 р.)] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Радуга. – 1983. - № 10. – С. 144-150.
325. **Плещеев А.** – Дом Шевченко [Статья] / Публ. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2001. - № 3. – С. 138-139.
326. **Плещеев А.** [Стихотворение] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 303-304.
327. **Полуянская Н.** Картинки старого Киева: Городской быт на рубеже XIX – XX веков / Публ. и вступ. ст. М.А. Рыбакова // Collegium. – 1995. - № 1/2. – С. 235-252.
328. **Полуянская Н.** Николай Александрович Бердяев / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Куранты. – 1993. – 20 марта.
329. **Ратгауз Д.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 304-305.
330. **Регинин В.** (Раппопорт). Carpe Diem: [Статья] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2002. - № 1. – С. 126-127. – (Поиски и находки).
331. **Регинин В.** Киевское... на разных языках: Стихо-диалог Вас. Регинина / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 316-317.
332. **Регинин В.** Киевское... на разных языках: Стихо-диалог Вас. Регинина / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 364-365.
333. **Руденков И.** Фельетоны / Публ. М. Рыбакова // Радуга. – 2003. - № 8. – С. 101–104.
334. **Сандомирский М.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 43-44.
335. **Собинов Л.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 305-306.
336. **Собинов Л.** [Стихи] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 352.
337. **Соболь А.** Три статьи: Киевские настроения; Вина интеллигенции (к вопросу о евр. театре); Он / Публ., М. Рыбакова // Егупец. – 2000. - № 7. – С. 305-311.
338. **Тихий К. (А. Дейч)** [Стихотворение] / Публ., вступ. сл. М. Рыбакова // Ренессанс. – 2001. - № 2. – С. 87.
339. **Толстой А.** Два рассказа: Крепкое развлечение; Необыкновенная встреча / Публ. М. Рыбакова // Радуга. – 2000. – № 3/4. – С. 124-128.

340. **Тренев К.** У моря: Рассказ / Публ. М. Рыбакова // Радуга. – 2000. - № 3/4. – С. 129-135.
341. **Тулуб З.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбаков // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 34- 35.
342. **Тулуб З.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбаков // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. - С. 41-43.
343. **Тулуб П.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбаков // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 30- 32.
344. **Широцький К.** Знамениті українські артисти - співці ХУІІ-ХУІІІ віку / Публ. М. Рыбакова // Музыка. – 1993. - № 3. – трав. - черв. – С. 24- 25. – (Забуті імена).
345. **Шмелев И.** Загадка [Рассказ] / Публ. М. Рыбакова // Радуга. – 2001. - № 3/4. – С. 138- 152.
346. **Щепкина-Куперник Т.** [Стихотворение] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2003. – С. 309.
347. **Щепкина-Куперник Т.** [Стихотворение] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. – К.: ООО “ЮГ”, 2004. – С. 355.
348. **Эльснер В.** [Стихи] / Публ., вступ. ст. М. Рыбакова // Киев. Русская поэзия. XX век: Поэт. антол. / Сост., вступ. ст. Ю. Каплана. - К.: ООО “ЮГ”, 2004. - С. 34-36.

Статті про життя та творчість М.О. Рыбакова

349. **Гончаренко П.** От сердца к сердцу: [Бесіда З. Біленко з М. Рыбаковим з приводу вид. кн. “Весны мы всходы молодые”] // Учит. газ. – 1977. – 19 мая.
350. **Жарких М.І.** Нові досягнення киевознавця: [Про кн. М.О. Рыбакова “Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва”] // Археометрія та охорона історико-культур. спадщини. – 1998. – № 2. – С. 128-129.
351. **Имени дивизии:** [Про пошукову роботу учнів СШ № 136 під керівництвом М. Рыбакова] // Комсом. знамя. – 1980. - 9 мая.
352. **Іваненко Л.** Ні, не це!: [Про кн. М.О. Рыбакова “Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва”] // Укр. слово. – 1998. – 26 берез.
353. **Карамаш С.** Невідоме про Київ: [Про кн. М.О. Рыбакова “Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва”] // Хрещатик. – 1997. – 16 груд.
354. **Карамаш С.** Як будувався Київ: [Про кн. М.О. Рыбакова “Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва”] // Київ. будівельник. – 1997. – 25 груд.

355. **Кейбіс В.** Имя со знамени: [Про організовану М. Рибаківим зустріч учнів кийв. шк. № 136 з учасниками бойових дій за визволення Києва в 1943р.] // Правда України. – 1980. – 10 мая.
356. **Котвицкий П.** Народ их не забудет: [Про активістів створення музею історії Дарниці, в т.ч. про краєзнавця- педагога М. Рибаків] // Рабочее слово. – 1975. – 25 июля.
357. **Кульова В.** Енциклопедія Хрещатика: Михайло Рибаків оприлюднив незнані сторінки з життя центральної вулиці столиці // Хрещатик. – 2004. – 8 лип.
358. [Культурологічна асоціація МІАУ-культ]: Десятка кращих новинок березня // Діло. Практика. – 1998. – 6-13 квіт. - (Йдеться зокрема про кн. М.О. Рибаків “Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва”).
359. **Ланенко Г.** Пошук – це завжди цікаво: [Пошук. робота учнів СШ № 136 під керівництвом М. Рибаків] // Молода гвардія. – 1977. – 22 трав.
360. **Маховський О.** “Як тебе не любити, Києве мій!”: [Про кн. М.О. Рибаків “Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва”] // Шулявка. – 1998. – 1 січ.
361. **Недялкова Т.** Рівняння на героїв: СШ № 136 присвоєно звання військової дивізії: [Про пошук ветеранів військової дивізії та роботу “червоних слідопитів” школи під керівництвом вчителя історії М.О.Рибаків] // Вечір. Київ. – 1980. – 9 мая.
362. **Синякова С.** Командир “червоних слідопитів”: [Про керівника гуртка “червоних слідопитів” М. Рибаків] // Вечір. Київ. – 1974. – 12 лют.
363. **Третяк Н.** Цирк “на долоні”: [Про передачу документ. матеріалів М.О. Рибаків Музею циркового мистецтва] // Укр. культура. – 2007. - № 8. – С. 6-7.
364. **Яров Є.** Прилучення до подвигу: [Про гурток слідопитів, який займається пошуковою роботою ветеранів війни під керівництвом вчителя історії М. Рибаків] // Прапор комунізму. – 1985. – 19 черв.

Іменний покажчик

До покажчика включено прізвища співавторів, укладачів, редакторів, а також осіб, яким присвячено матеріали. Номери, що відносяться до прізвищ осіб, котрим присвячено матеріали, наводяться в дужках.

Абрамова І. - 249
Аверченко А. – (218),274,275,276
Агнівцев М. – 277,278,279
Альде (О.Й.Дейч) - 280
Амфітеатров А. - 281
Анісімов О.Л. – (269)
Аннато П.Ф. – (191,197)
Асмус В. – 282,283
Бабель І.Е. – (242)
Байков С.В. – (100, 152, 170,185,216)
Балабухи (купецький рід)- (220,248)
Беляєв І.І. – (252)
Бейліс М.М. – (5)
Бердяєв М.О. – (249)
Бердяєв С.О. – (174,175,178,179,180,181,184,187,188,190,198,
205,228,235,241), 284,285,286,287
Бердяєва О.Г. – (181,235)
Береговський М.Я. – (229)
Бернер М. – 288,289
Біленко З.Я. - (349)
Білоїван Г.Х. - (35)
Бородай М.М. – (230)
Брейтман Г.Н. – (260)
Буонарроті М. – 290
Буткевич В.В. – (271)
Бунін І. – 291,292
Васильчуков Т.Г. - 1
Венгров Н. – 293,294
Вертинський О. – (238),295
Вознесенський О.С. – (199),296,297
Вронський В.М. – (239)
Вяльцева А.Д. – (192,200)
Галайба В. - 245
Ганнібал Г.С. – (10,58,70)
Гарнич-Гарницький Є.Ф. – (240)
Гарольд (Левинський І.М.) – 298,299,314

Глінка М.І. – (111,112, 122)
Говдя О. - 244
Голованов О.В. – 180,181,187,189
Гончаренко П. - 349
Горбик В. - 252
Городецький В.В. – (13, 82)
Горянський В. – 300,301,302
Гуно Ш. – (283)
Давидов Ю.Л. – (201,250)
Дар'ял О.В. – (202)
Дейч О.Й. (Альде) – (211,219,254),280,305,306,307,308
Діесперов Е.Е – (51)
Дон-Амінадо (А.П. Шполянський) - 309
Друг О. – 251
Екстер О.О. - (255)
Ельснер В. - 348
Єлісеєви (брати)– (233)
Єрофалов Б. – 241
Жарких М.І. - 350
Зінов'єва Т.М. - 53
Злотник Й. – 33
Іваненко Л. - 352
Індржишек І. – (194)
Кадомська М. - 249
Кальницький М.Б. – 241,242, 243,250,252
Каплан Ю.- 278,279,286,287,288,289,292,293,294,296,297,298,299,
300,301,303,304,306,307,310,311,315,316,319,320,321,322,323,329,
331,332,334,335,336,341,342,343,346,347,348
Капля Л.К. (Видавська-Мельник) – (10)
Карамаш С. – 353,354
Катаєв В. – 310,311
Кейбіс В. - 355
Ковалевський М.В. – (284)
Кольцов М. – (133,224),312,313,314
Корчагін П. – (71, 78)
Котвицький П. - 356
Крупська Н.К. – (48)
Крутіков П.С. – (13,251)
Кудашов О.С. – (29)
Кудрицький А.В. – 117,197
Кульова В. - 357
Куніна І. – 315,316
Купрін О.І. – (207),317

Кутузов М.В. – (157,210)
Кучерук О. - 251
Лабінський М.Г. – 197
Ланенко Г. - 359
Лев'єль Г. – (189)
Ленін В.І. – (17, 21, 28, 50, 91, 128)
Линник В. - 73
Лівський М.П. – (13)
Ліндер М. (Лев'єль Г.) – (109,189,193)
Лосєв М. – (272)
LoLo (Л.Г. Мунштейн)– 318,319,320
Лоначевський-Петруняка Т.І. – (241)
Луначарська С.М. - (62,75)
Луначарський А.В. – (53,54,56,58,105,113)
Луначарський М.В. - (75,105)
Малаков Д. – 248
Маховський О. - 360
Мейєрхольд В. – (219),308
Микола ІІ – (26)
Мунштейн Л.Г. – 318
Недялкова Т. - 361
Нельгівський Ю. – 243,245
Ніколаєв М.І. – (226,227),321
Нікулін Л.В. – 314,322,323
Ніжинський С.М. – (45,55)
Островський М. О. – (72,74,79,80)
Отченашко В. – 248
Панькова С. - 243
Паустовський К.Г. – (271)
Перре Ф.К. - 324
Петровський Г.І. – (61,65,69,74,80)
Плеханов Г.В. – (281)
Плещєєв А.О. – 325,326
Подвойський М.І. – (120)
Полуянська Н. – 327,328
Проценко Л. - 156
Пушкін О.С.- (10,58,70,154,244,245,321)
Ратгауз Д. – 329
Регінін В.(Раппопорт) – 330,331,332
Ростовцева О.Я. – (105)
Руденков І. – 333
Сандомирський М. - 334
Северянін І. – 291

Синякова С. - 362
Собінов Л.В. – 291,335,336
Соболь А. - 337
Соловцов М.М. – (13)
Стасюк М.М. – (242)
Стефанович Д.Л. - 273
Столипін П.А. – (257)
Стороженко А.В. – (250)
Суінберн А.Ч. - 284
Султан Н. – 67, 77
Тамарін М. – (176)
Тарасова А.К. – (62)
Тихий К. (А.Дейч) - 338
Товстенко Т. - 252
Толочко Л.П. – 242,248
Толстой О.М. – (212),339
Трегубова Т. - 251
Тренъов К.А. – (212),340
Третьак Н. - 363
Тулуб З.П. – 341,342
Тулуб П. - 343
Тургенєв І.С. – (280)
Турдиєв С. – (114)
Теффі (Лохвицька Н.О.) - 314
Федорова Л.Д. – 241,250
Хінкулов Л.Ф. – (268)
Чистякови (родина) – (250)
Шевченко Т.Г. – (284,325)
Шейнін Є.П. – (242)
Широцький К.В. – (182),270,344
Шмельов І. - 345
Шполянський А.П. (Дон-Амінадо)– 309
Щепкіна-Купернік Т.А. – 346,347
Щербина Н.І. – (73)
Яневський Д. – 242
Яров Є.І. – 364
Ячейкін Ю. – (176)